

ORTAÖĞRETİM
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

ÇALIŞMA DEFTERİ

TARİH 10

Ünite

5. ÜNİTE : DÜNYA GÜCÜ OSMANLI (1453-1595)

Konu

- 1520-1595 YILLARI ARASINDAKİ BAŞLICA SİYASİ GELİŞMELER
- GÜCÜNÜN ZİRVESİNDE OSMANLI

OGM
MATERYAL

<https://ogmmateryal.eba.gov.tr>

7.
SAYI

ÖN SÖZ

Sevgili Öğrenciler,

Bu çalışma defterinde öğretim süreçleri içerisinde kazandığınız bilgi ve becerileri kullanmanıza olanak tanıyacak çeşitli düzeylerde ve yapılarda etkinlikler bulunmaktadır. Bu etkinliklerle hem okulda işlemiş olduğunuz konuları tekrar etme hem de akademik gelişiminizi izleme imkânı bulacaksınız. Bu amaçla hazırlanan çalışma defterinde yer alan etkinlikler, bilişsel alan basamaklarını içerecek şekilde yapılandırılmıştır.

Çalışma defterinde boşluk doldurma, eşleştirme, çoktan seçmeli, açık uçlu, kısa cevaplı madde tipi etkinliklerinin yanı sıra bil-bul-çöz, kelime avı ve sudoku gibi içeriklerle keyifli vakit geçirmenizi sağlayan etkinlikler de yer almaktadır. Ayrıca "Hatırlıyor muyum?" bölümüyle akademik açıdan öz değerlendirmenizi yapabilecek ve eksik olduğunuz konuları karekodlar aracılığıyla tekrar etme fırsatı bulacaksınız.

Alanında yetkin uzmanlarca titizlikle hazırlanmış olan bu çalışma defteri ile akademik gelişiminize katkı sunmayı amaçlamaktayız. Bu çalışmanın eğitim hayatınızda olumlu yansımalarını görmek dileğiyle...

Hatırlıyor muyum?

Aşağıdaki bilgileri hatırlayıp hatırlamadığınızı ilgili bölüme işaretleyiniz. Puan durumunuza göre aşağıdaki karekodları okutarak konu eksiklerinizi tamamlayınız.

1

Yavuz Sultan Selim'in oğlu ve onuncu Osmanlı padişahı olan Kanuni Sultan Süleyman, Osmanlı Devleti'nde en uzun süre tahtta kalan padişahtır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

2

XIX. yüzyıl Osmanlı kaynaklarında, adalet alanında taviz vermemesi, nedeniyle I. Süleyman için "Kanuni" unvanı kullanılmaya başlanmıştır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

3

Macarların Osmanlı'ya karşı saldırgan tavırlar izlemesi ve gönderilen Osmanlı elçisinin öldürülmesi üzerine Kanuni Belgrat'ı almıştır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

4

1521 Belgrat'ın fethi ile Doğu Avrupa'nın fethi tamamlanmıştır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

5

Mohaç Meydan Muharebesi'nin ana nedeni Orta Avrupa egemenliğidir.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

6

29 Ağustos 1526'da Macar ordusunu Mohaç Meydan Muharebesi'nde yenilmesiyle Macar Krallığı tarih sahnesinden silinmiştir.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

Hatırlıyor muyum?

7

Habsburg hanedanının başında Kutsal Roma-Germen İmparatoru Şarlken vardır. Avusturya Kralı Ferdinand ise Şarlken'in kardeşidir.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kismen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

8

Kanuni, Ferdinand ya da Şarlken'i savaşa zorlamak için Viyana'yı kuşattı.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kismen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

9

Kuşatmaya hazırlıklı gidilmemesi ve ağır kış şartları nedeniyle Viyana alınamadı.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kismen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

10

Avusturya Arşidükü Ferdinand'ın, ağabeyi Şarlken'e güvenerek Macaristan üzerinde hak iddia etmeye devam etmesi üzerine Kanuni, 1532'de Şarlken üzerine yürümüştür.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kismen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

11

Şarlken, savunma amaçlı bir ordu topladığı için Osmanlı ordusunun karşısına çıkmamış, Alman Seferi sonucunda Osmanlı Devleti'nin istediği şartlarda 1533 İstanbul Antlaşması yapılmıştır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kismen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

12

1533 İstanbul Antlaşması ile protokolde Avusturya Arşidükü Ferdinand, Osmanlı sadrazamına eşit kabul edilmiştir.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kismen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

Hatırlıyor muyum?

13

Osmanlı Devleti ile Avusturya arasında 1547, 1562, 1566, 1568 ve 1576 yıllarında siyasi, askerî ve ekonomik antlaşmalar imzalanmıştır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

14

Avusturya'nın; Osmanlı idaresindeki Macar topraklarına saldırılara devam etmesi üzerine Kanuni, onların direnç noktaları olan Zigetvar ve Eğri kalelerini alarak gözdağı vermek istemiştir

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

15

1533 İstanbul Antlaşması ile batı sınırını güvence altına alan Kanuni, Tebriz'i aldıktan sonra Şah Tahmasb'ın üzerine yürümüştür.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

16

İki Irak anlamında Irakeyn Seferi olarak isimlendirilen bu harekât ile Basra-Bağdat-Halep ticaret yolunun denetimi de sağlanmıştır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

17

Şah Tahmasb'ın Bağdat'ı tehdit etmesi üzerine 1553 yılında Osmanlılar tekrar İran'a yönelmiş, ilk Osmanlı-Safevi antlaşması olan 1555 Amasya Antlaşması imzalanmıştır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

18

1555 Amasya Antlaşması ile Tebriz ve Bağdat'ın Osmanlılarda kaldığı bu antlaşma, İran'la imzalanacak daha sonraki antlaşmaların da temelini oluşturmuştur.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

Hatırlıyor muyum?

19

Osmanlı Devleti'nin kapitülasyonları verilmesindeki mali amaç, topraklarından transit geçen ve ülkeden ihraç edilen mallardan vergi alarak hazineye gelir sağlamaktır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kismen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

20

Siyasi amaç ise Osmanlıların kendi emniyet ve çıkarlarını koruma gayesiyle Batı devletlerine imtiyaz vererek müttefik edinmek ve böylece Haçlı birliğini parçalamaktır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kismen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

21

Osmanlı Devleti'nin kapitülasyon siyaseti iki döneme ayrılmıştır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kismen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

22

Birinci dönem, 1352'de Ceneviz Cumhuriyeti'ne tanınan ilk kapitülasyonlardan Mısır'ın fethine kadar uzanan dönemi kapsamaktadır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kismen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

23

Kapitülasyon siyasetinin ikinci dönemi Mısır'ın fethiyle başlamıştır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kismen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

24

Yavuz Sultan Selim; 1517'de Memlûk sultanları tarafından Venedik'e, Katalan ve Fransızlara verilen kapitülasyonları yenilemiştir.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kismen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

Hatırlıyor muyum?

25

Kanuni Sultan Süleyman da Habsburgların Haçlı birliği faaliyetlerini dikkate alarak Fransa'ya verilen kapitülasyonları yenilemiştir.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

26

İmtiyaz sayesinde Doğu Akdeniz'de Fransız ticareti hızla gelişmiş ve Fransa, Venedik'in Doğu Akdeniz'deki ticari egemenliğinin yerini almıştır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

27

İspanya ile mücadele hâlinde olan İngiltere, Osmanlıları Avrupa'da dengeyi sağlayabilecek bir güç olarak görmüş ve Osmanlı'ya yakınlaşmıştır.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

28

Doğu Akdeniz'de İngiliz bayrağı altında ticaret yapan ve İspanya ile mücadele eden Hollandalılara ise 1612'de ticari imtiyazlar verilmiştir.

Hatırlıyorum
2 Puan

Kısmen Hatırlıyorum
1 Puan

Hatırlamıyorum
0 Puan

DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ

PUAN

00-36

KONUYU TEKRAR ETMELİSİNİZ

PUAN

37-44

ÇALIŞMALISINIZ

PUAN

45-56

ÇOK İYİ

TOPLAM PUANINIZ

1- 28
arası
maddeler
için karekodu
okutun

Eşleştirme-1

Aşağıda verilen "I.sütündeki ifadelerle II.sütündeki ifadeleri eşleştiriniz.

ABBASI DEVLETİ'NDE DEVLET YÖNETİMİ

1 ŞARLKEN

Avusturya
Arşidüklüğü

A

2 II. LAYOŞ

Fransa Krallığı

B

3 FERDİNAND

Macar Krallığı

C

4 ŞAH TAHMASB

Kutsal Roma –
Germen İmparatorluğu

Ç

5 I. FRANSUVA

Safevi Devleti

D

Eşleştirme-II

Aşağıda verilen olayları kronolojik olarak diyagrama yerleştiriniz.

Zigetvar Seferi

A

İrakeyn Seferi

B

Cezayir'in alınması

C

Nahcivan'ın alınması

Ç

Mohaç Muharebesi

D

I. Viyana Kuşatması

E

Belgrad'ın Fethi

F

Rodos'un Fethi

G

Amasya Antlaşması

H

Tebriç'in alınması

I

İstanbul Antlaşması

i

Aşağıda karışık olarak verilen kavramları metinde doğru boşluklara yerleştiriniz.

I. Süleyman	Rodos	Avusturya	29 Ağustos 1526	Jan Zapolya
Dimitrie Cantemir	kapitülasyon	Amasya	I. Selim	27 Eylül 1529
Hollanda	Pasarofça	Şah Tahmasb	Fransa	Van
Şarlken	Budin	İngiltere	II. Selim	Zigetvar
II. Mehmed	Küçük Kaynarca	Şah Abbas	III. Murad	Estergon
	Diyarbakır		Girit	

- I. Süleyman, 'in selefidir.
- 1547 Tarihli Ahitname-i Hümayun, tarafına Osmanlı sultanları tarafından verilen ve yazıya geçen ilk ahitname-i hümâyun olmuştur.
- İspanya Kralı , 1519'da dedesinin ölümüyle Kutsal Roma-Germen İmparatorluğu'nun en güçlü adayı olmuş ve 1519'da Alman prensleri tarafından imparator seçilmiştir.
- I. Süleyman için günümüzde kullanılan "Kanuni" sıfatını, ilk defa XVIII. yüzyılda Rumen tarihçi kullanmıştır.
- 1522'de 'un fethi ile Akdeniz'e yönelik yapılacak harekâtlar için yeni bir askerî merkez oluşmuştur.
- 1525'te Kralı I. Fransuva' nın annesi 'a başvurarak oğlunun kurtarılması talebinde bulunmuştur.
- Mohaç Meydan Muharebesi, 'da, Osmanlı Devleti ile Macaristan Krallığı orduları arasında meydana gelmiştir.
- Viyana önlerine gelen Osmanlılar, 'da şehri muhasaraya başlamıştır.
- önlerine gelen Kanuni, şehri teslim alarak Macar tahtını yeniden 'ya vermiştir.
- İlk Osmanlı-Safevi Antlaşması 1555 Antlaşması'dır.
- 1566'da 72 yaşında üzerine yürüyen Kanuni, hücumlar sürerken vefat etmiştir.
-, I. Süleyman'ın halefidir.
- I. Süleyman döneminde Beylerbeyliği kurularak Safevilere set çekilmek istenmiştir.
- 'ın Bağdat'ı tehdit etmesi üzerine 1553 yılında I. Süleyman, İran seferine çıkmıştır.
- Osmanlı Devleti'nin siyasetinin siyasi amacı, Haçlı birliğini parçalamaktır.
- 'ye 1580'de kapitülasyon tanınmıştır.
- Doğu Akdeniz'de İngiliz bayrağı altında ticaret yapan ve İspanya ile mücadele eden 'ya 1612'de ticari imtiyazlar verilmiştir.
- Kapitülasyonlar, XVIII. yüzyıla kadar Osmanlı padişahının yabancılara bir inayeti idi. Padişah istediğinde imtiyazı geri alabilirdi. Ticari imtiyazlar ancak 1718 Antlaşması'ndan sonra iki taraflı olmuştur.

Aşağıda yer alan çoktan seçmeli soruları cevaplayınız.

- 1.
- I. İki saat süren Mohaç Meydan Savaşı'nda tüm Macar ordusunun imha edilmesi
 - II. Portekizlilerin, Hindistan'daki ticari faaliyetlerini engellemek için deniz seferlerinin düzenlenmesi
 - III. Alman seferinde Avusturya ve Roma-Germen İmparatorluğu'nun Osmanlı karşısında ordu çıkartmaması
- Gelişmelerinden hangileri Osmanlı Devleti'nin bir dünya gücü olmasından doğan sonuçlar kapsamında değerlendirilebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

- 2.
- Osmanlı Devleti'nin uluslararası alandaki;
- I. Fransa'ya kapitülasyon tanıma,
 - II. Hint Deniz Seferlerini gerçekleştirme,
 - III. Luther'in başlattığı Protestanlık hareketini destekleme
- politikalarından hangileri Coğrafi Keşiflerin olumsuz etkilerini ortadan kaldırarak "Cihan Devleti" özelliğini koruma isteğiyle ilgilidir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

- 3.
- Kanuni dönemde Fransa'ya kapitülasyon denilen ticari ve hukuki ayrıcalıklar tanınmıştır.
- Osmanlı Devleti'nin Fransa'ya kapitülasyon vermesinde;
- I. Akdeniz ticaretini canlandırmak,
 - II. Avrupa'da Hristiyan birliğini bozmak,
 - III. Avrupalı devletlerden biri sayılmak
- nedenlerinden hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

- 4.
- Kanuni Sultan Süleyman, Fatih'in ele geçiremediği Rodos Adası'nı ve Belgrad'ı almış, 1526 yılında Mohaç Zaferi ile bütün Macaristan'ı fethetmişti,
- Buna göre Osmanlı Devleti ile ilgili;
- I. büyük bir kara kuvvetine sahip olduğu,
 - II. güçlü bir deniz kuvvetine sahip olduğu,
 - III. başka devletlerle ittifak yaptığı
- yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

5. Kanuni Sultan Süleyman'ın tahta çıktığı yıllarda; Osmanlı Devleti ekonomik, siyasi, askerî ve idari bakımdan çok güçlü bir durumdaydı. Avrupalı Devletler Reform Hareketleri'nin etkisiyle karışıklık içindeydi.

Bu durum dikkate alındığında;

- I. Osmanlı tebaası olan Hristiyanların isyan etmesi,
- II. Osmanlı Devleti'nin Avrupa'da kolay ilerlemesi,
- III. Avrupalı Devletlerin birleşerek Osmanlı Devleti'ne savaş açması

gelişmelerinden hangileri beklenir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

6.

Kanuni Sultan Süleyman Rodos Adası'nı fethettikten sonra Ada'da kalmak isteyen Hristiyanlara dinlerinde serbestlik tanımıştır.

Bu durum aşağıdakilerden hangisinin göstergesidir?

- A) Osmanlı Devleti'nin Hristiyan ayaklanmasından çekindiğinin
- B) Rodos'un vergi gelirlerinin arttırıldığıının
- C) Hoşgörülü bir politika izlediğinin
- D) Rodos'un Türkleştirildiğinin
- E) İskân politikasının uygulandığıının

7. Kanuni Sultan Süleyman, Alman İmparatoru Şarlken'in eline esir düşen Fransa Kralı Fransuva' nın annesi tarafından oğlunun kurtarılması için mektup almıştır. Kanuni, Pargalı İbrahim Paşa'ya emrederek derhal yardım edileceği hususunda bir mektup göndermesini istemiştir.

Kanuni Fransa'ya yardım etmekle;

- I. Avrupa'da oluşabilecek bir Haçlı ittifakını parçalamak,
 - II. Avrupa'da mezhep birliğinin bozulmasını önlemek,
 - III. Avrupa'daki siyasal gelişmeleri Osmanlı Devleti lehine çevirmek
- amaçlarından hangilerini gerçekleştirmeye çalışmıştır?**

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

8.

XVI. yüzyılda Roma-Germen İmparatoru Şarlken, Avrupa hâkimiyet politikasına yönelik olarak Fransa'da ve Macaristan aracılığı ile de Balkanlarda genişleme politikası yürütmüştür.

Bu politikanın Osmanlı Devleti'ni;

- I. Fransa'ya kapitülasyonların verilmesi,
 - II. Mohaç Meydan Savaşı'nda Macaristan'ın yenilgiye uğratılması,
 - III. Martin Luther'e destek vermesi
- çalışmalarından hangilerine sevk ettiği söylenebilir?**

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) II ve III E) I, II ve III

9. Osmanlı Padişahı I. Süleyman'a "Kanuni" unvanının verilmesinde aşağıdakilerden hangisinin etkili olduğu savunulamaz?

- A) Mevcut kanunları taviz vermeden uygulaması
- B) Uygulamaya koyduğu kanunlarda hak ve hukuku gözetmesi
- C) Adaletli bir yönetim sergilemesi
- D) Kanunların uygulanması ve tebaanın haksızlığa uğramaması için adaletnâmeler yayımlatması
- E) Fransa'ya ticari ve hukuki ayrıcalık tanınması

10. I. Avusturya

II. Venedik

III. Fransa

Safevi Hükümdarı Şah Tahmasb, yukarıdaki hangi Avrupa devletleri ile Osmanlı Devleti'ne karşı antlaşma yapmıştır?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) I, II ve III

11. XVI. yüzyılda Osmanlı ticari faaliyetlerinin hızlanmasında;

- I. Gümrük vergilerinin artırılması,
- II. Akdeniz ve Karadeniz arasında bağlantının kurulması,
- III. İpek ve Baharat Yolları'nın büyük ölçüde denetim altına alınması

gelişmelerinden hangilerinin etkili olduğu savunulamaz?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) I, II ve III

12. Aşağıdakilerden hangisi Osmanlı Devleti'nin Kanuni Sultan Süleyman Dönemi'nde savaştığı devletlerden biri değildir?

- A) Rusya
- B) Ceneviz
- C) Avusturya
- D) Venedik
- E) İspanya

13. XVI. yüzyılda Portekiz'in Basra Körfezi ve Kızıl Denizi ele geçirerek Baharat Yolu'nu tehdit etmesi üzerine Hint Müslümanları Kanuni'den halife olarak kendilerine yardım etmelerini istemişlerdir.

Bu bilgi Osmanlı Devleti'nin bölgeye yardımında;

I. ekonomik,

II. dinî,

III. demografik

nedenlerinden hangilerini gözettiğini gösterir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

14.

1538 tarihli Preveze Deniz Savaşı'nın sonuçlarından hangisi Osmanlı maliyesini doğrudan güçlendirmiştir?

- A) Venedik'in Osmanlı Devletine tazminat ödemesi
- B) Akdeniz'deki Türk egemenliğinin pekişmesi
- C) Avrupa Hristiyan birliğinin darbe alması
- D) Andrea Doria adlı Haçlı komutanının saygınlığının azalması
- E) Mora ve Dalmaçya kıyılarında Osmanlı gücünün artması

15. I. Avrupa'ya bol miktarda altın ve gümüş taşınması
II. İpek ve Baharat Yolu'nun önemini kaybetmesi
III. Avrupa'da burjuva sınıfının güçlenmesi

Coğrafi keşiflerin yukarıdaki sonuçlarından hangileri Osmanlı Devleti'ni doğrudan olumsuz etkilemiştir?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve II
D) I ve III
E) I, II ve III

16.

Kanuni Sultan Süleyman döneminde önemli Akdeniz kıyıları ve limanları Osmanlıların eline geçmiş, deniz savaşları kazanılmış, fetihler gerçekleştirilmiştir. Böylece Osmanlı Devleti Akdeniz'de üstünlüğü ele geçirmiş ve denizlerde hiç olmadığı kadar güçlenmiştir. Osmanlı Devleti'nin Kanuni döneminde denizlerde güçlenmesinde;

- I. başarılı Türk denizcilerinin yetişmesi,
II. modern ve güçlü gemilerin yapılması,
III. Hint deniz seferlerinin düzenlenmesi

durumlarından hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve II
D) II ve III
E) I, II ve III

17. Coğrafi Keşiflerin aşağıda verilen sonuçlarından hangisi Osmanlı Devleti'ni doğrudan olumsuz etkilemiştir?

- A) Yeni kıtalar, uygarlıklar, bitki ve hayvan türleri bulunmuştur.
B) Hint Deniz Yolu keşfedilerek Atlas Okyanusu limanları önem kazanmıştır.
C) Hristiyanlık yeni keşfedilen yerlerde gelişme imkânı bulmuştur.
D) Avrupa'da gelişen ticari faaliyetler sonucu burjuva sınıfı güç kazanmıştır.
E) Portekizliler ve İspanyollar ele geçirdikleri bölgelerde sömürgeler oluşturmuştur.

18. I. Süleyman Devri'nde Şarlken, Avrupa'da siyasi birlik oluşturmayı ve Akdeniz'e hâkim olmayı amaçlıyordu. Bu amaçla Venedik'le güç birliği yapıyor ayrıca Safeviler ile Osmanlı aleyhine ittifak teşebbüslerinde bulunuyordu.

I. Süleyman, Alman imparatorunun bu siyasetine karşı aşağıdaki Avrupalı devletlerden hangisini Almanya'ya karşı destekleyerek kendi yanına çekmeyi hedeflemiştir?

- A) Portekiz
B) İspanya
C) Fransa
D) Rusya
E) İngiltere

19. Aşağıda verilen olaylardan hangisi sonuçları ile düşünüldüğünde I. Süleyman Devri'nde Osmanlı döneminin Avrupa karşısında önemli bir güç olduğuna kanıt olarak gösterilemez?

- A) Preveze Deniz Savaşı
B) Trablusgarp'ın Fethi
C) Rodos'un Fethi
D) Cerbe Deniz Savaşı
E) Malta Kuşatması

20. Osmanlı Devleti XVI. yüzyılda Akdeniz'deki İspanyol tehdidine karşı aşağıdaki hangi Avrupa devletleriyle yakınlaşmıştır?

- A) Portekiz-Fransa
- B) İngiltere-Hollanda
- C) Avusturya-Ceneviz
- D) Venedik-Portekiz
- E) Venedik-Ceneviz

21. Osmanlı Devleti'nin gerçekleştirdiği Hint Deniz Seferleri'nin başarısız olmasında;

- I. seferlere gereken önemin verilmeyişi,
- II. coğrafi bilgi eksikliği,
- III. Osmanlı gemilerinin okyanuslara dayanıklı olması

durumlarından hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

22. I. Kuzey Afrika'daki İspanyol kolonilerine son verme
II. Mısır ve Kızıldeniz yönünden Afrika içlerine kadar ilerleme

III. Hint Deniz Seferlerini düzenleme

Osmanlı Devleti Akdeniz ticaretini yeniden canlandırmak için yukarıdaki faaliyetlerden hangilerini uygulamaya koymuştur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) I, II ve III

23.

Aşağıdakilerden hangisinin XV. yüzyıl' da Avrupalılar tarafından keşfedilmesiyle Akdeniz ticareti önemini kaybetmeye başlamıştır?

- A) Macellan Boğazı
- B) Bering Boğazı
- C) Ümit Burnu
- D) Horn Burnu
- E) Hürmüz Boğazı

24.

1525 yılında hazırladığı raporla Portekizlilerin Hint Okyanusu'ndaki faaliyetlerinin Osmanlı ticari gelirlerini iyice azalttığını vurgulayan ve Osmanlı Devleti'nin Kızıldeniz'e tamamen hâkim olması gerektiği üzerinde duran Türk denizcisi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hızır Reis
- B) Piri Reis
- C) Murat Reis
- D) Selman Reis
- E) Hadım Süleyman Paşa

Aşağıdaki soruları verilen metne göre cevaplayınız.

1547 TARİHLİ AHİTNAME-İ HÜMAYUN

AHİTNAME; Hükümdarların emriyle bazı devlet, zümre ve şahıslara özel haklar tanımak üzere düzenlenen belgedir. Kanuni Sultan Süleyman tarafından Ferdinand'a verilen bu ahitname, beş yıl süreyle geçerli olacaktır. Bu antlaşmaya göre Habsburglar, Macaristan'da kendi hâkimiyetleri altında bulunan yerler karşılığında Osmanlı Devleti'ne her sene 30 bin altın gönderecektir. Bunun yanında Macaristan'da Osmanlı hâkimiyetinde bulunan kaleler; bunlara bağlı köyler, bağlar, bahçeler ve içerisinde yaşayan halk Osmanlı askerinin kontrolünde kalacaktır. Macaristan'da Osmanlı'ya ait bulunan yerlerin reayası, Osmanlı yönetimine geçmezse bunlara karşılık her yıl Osmanlı hazinesine bin altın verilmesi kararlaştırılmıştır. Antlaşmaya göre her iki tarafın tüccarları kendilerinden istenilen vergiyi verdikten sonra güvenli bir şekilde ticaret yapabilecektir. Bu ahitnamede Eflâk, Boğdan ve Erdel'in Osmanlı topraklarına dâhil olduğu belirtilmiştir. Budin, Osmanlı'ya bağlı bir beylerbeylik hâline getirilecek ve buradaki reayadan her kim olursa olsun karşı tarafa kaçarsa geri Osmanlı'ya iade edilecektir. Ahitnamede denizlerdeki durum da belirtilmiş ve "Şarlken tarafından hiçbir şekilde Osmanlı topraklarına ve Kuzey Afrika sahillerine saldırı girişiminde bulunulmayacaktır." şeklinde bir madde eklenmiştir. Osmanlı Devleti ile Avusturya arasında yapılan ilk resmî antlaşma olan 1533 tarihli antlaşma yazıya geçirilmediği için 1547 tarihli bu ahitname, Avusturya tarafına Osmanlı sultanları tarafından verilen ve yazıya geçen ilk ahitname-i hümâyun olmuştur.

Uğur Kurtaran, Osmanlı Avusturya Diplomatik İlişkileri, s.50-53'ten düzenlenmiştir.

1. Ahitname nedir? Kısaca açıklayınız.

2. 1547 Tarihli ahitname-i Hümâyun'un da karşılıklılık ilkesi gözetilmiş midir?

3. 1547 Tarihli ahitname-i Hümâyun'un geçerliliği sınırsız mıdır?

A large, empty grid area with a light blue border, intended for writing notes. The grid consists of small squares and occupies the majority of the page.

Aşağıdaki soruları verilen metne göre cevaplayınız.

ZİGETVAR'DAKİ BÜYÜK TÜRK

Kanuni'nin İstanbul'daki türbesi halka açılırken onun başka bir yerdeki, Macaristan serhadlerinde bir vakitler yapıldı da yüz yirmi sene kadar mevcut kalmış olan türbesini hatırlamamak mümkün değildir. Malumdur ki Kanuni Sultan Süleyman'ın son seferi Zigetvar Seferi'dir. 1566'da Avusturya'ya karşı yaptığı bu son sefer sırasında Kanuni, 72 yaşında vefat etmiştir. Ölümü, halefi Şehzade Selim'in Manisa'dan gelerek Belgrad'a gidişine ve saltanat cülusuna kadar 83 gün gizlenmiştir.

Bu müddet zarfında vefat eden sultanın ahşası çıkarılarak otağı hümayunun bulunduğu yere defnedilmiş, cesedi ise İstanbul'a getirilmişti. Birkaç sene sonra Budin beylerbeyi tarafından Zigetvar'da, Kanuni için mermerden bir türbe yaptırılmıştır.

Osmanlı Türklerinin Macaristan'da yaptıkları güzel ve yüksek kıymetteki sanat eserleri arasında Kanuni'nin Türbesi maddi ve manevi bakımdan son derece önemlidir. Bu türbe bir asırdan fazla bir zaman Macaristan'a giden bütün Türklerin ziyaretgâhı olmuştur. Hatta o civardaki Hristiyanlar bile türbeyi ziyaret etmiştir. Macaristan'a gelen ordular evvela bu türbeye uğrar, tıpkı Kosova'da Murad Hüdavendigar'ın şehit olduğu yerde olduğu gibi zafer duaları ve münacat yapıldıktan sonra yollarına devam ederlerdi.

1693'te Viyana Harp Meclisi, türbenin tamamen yıktırıldığı haberini aldı. Herrliches Gebäu, "Bu muhteşem binayı barbarca yıktırmak ne ayıb, bunun sade mermer taşları binlerce lira kıymetinde idi." diye yazıyordu. Kanuni Sultan Süleyman'ın muhteşem türbesi, bu büyük Osmanlı sanat abidesi, Macaristan'da bulunan pek çok Türk eserinin akıbetine uğramaktan kurtulamamıştı.

Kanuni'nin Zigetvar 'daki türbesinin ortaya çıkarılması için 2012 yılında TİKA (Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı) tarafından başlatılan kazı çalışmaları "Kanuni Türbesi Projesi" adı ile devam etmektedir.

M. Tayyip Gökbilgin, "Kanuni Sultan Süleyman'ın Zigetvar' daki Türbesi",s.144-145; "Kanuni Türbesi projesi 2019'da tamamlanacak", 2017'den düzenlenmiştir.

1. Kanuni Sultan Süleyman'ın cenazesinin 83 gün boyunca defnedilmemesinin sebepleri neler olabilir?

2. TİKA tarafından başlatılan Kanuni Türbe Projesi'nin amaçları nelerdir?

3. Kanuni'nin 72 yaşında Zigetvar Seferi'ne çıkması hangi kişisel özelliklerini yansıtmaktadır?

4. Herrliches Gebäu, Kanuni Sultan Süleyman Türbesi'nin yıkılmasına niçin karşı çıkmıştır?

5. "Ahşa" ne demektir?

6. Aşağıdakilerden hangisi Macaristan'a gelen orduların evvela Kanuni Türbesi'ne uğramasının nedenlerinden biri olamaz?

- A) Kanuni'nin tarihin önemli hükümdarlarından biri olması
- B) 72 yaşında bile fetih arzusunda olan büyük bir komutan olması
- C) Onun zaferlerinin askerlere ilham vermesi
- D) Devletin ikinci kurucusu olarak kabul edilmesi
- E) Ülkesini adaletle yönetmesi

Aşağıdaki soruları verilen görsellerden ve metinden hareketle cevaplayınız.

Muhasara: Sözlükte “etrafını çevirmek, kuşatmak, ablukaya almak” anlamındaki hasır kökünden türemiştir.

Görsel 1 : İstanbul'un Fethi (1453)

Görsel 2 : Ankara Savaşı (1402)

Görsel 3 : Mohaç Meydan Savaşı (1526)

Görsel 4 : II. Viyana Muhasarası (1683)

1. Görsellerin birbirinden farklı ve benzer noktalarını tespit ediniz. Tespitleriniz savaşın biçimlerine dair neler anlatmaktadır? Açıklayınız.

2. Görselleri inceleyerek "muhasara" kavramını tanımlayınız.

Osmanlılar kuşatma tekniklerinde daha ilk fetihlerden itibaren kazandıkları tecrübeyle büyük bir gelişme sağlamıştır. İlk dönemlerde Osmanlıların başarıyla uyguladığı usul, kuşatılacak kale civarında ve ulaşım yolları üzerinde bulunan hâkim noktalara havale kuleleri inşa etmek ve buralara kuvvet yerleştirerek hedeflenen yeri sürekli gözetleyip dışarıyla irtibatını kesmektir. Böylece uygulanan bir çeşit abluka ile kalenin zayıf ve zaptı kolay noktaları, ahali ve yöneticilerin durumu tespit edilir, kuşatma altındakilerin durumunun kötüleştiği öğrenilince kuşatmanın askerî harekât kısmı başlatılır, genellikle de kale içindkiler açlıktan teslimine mecbur bırakılırdı.

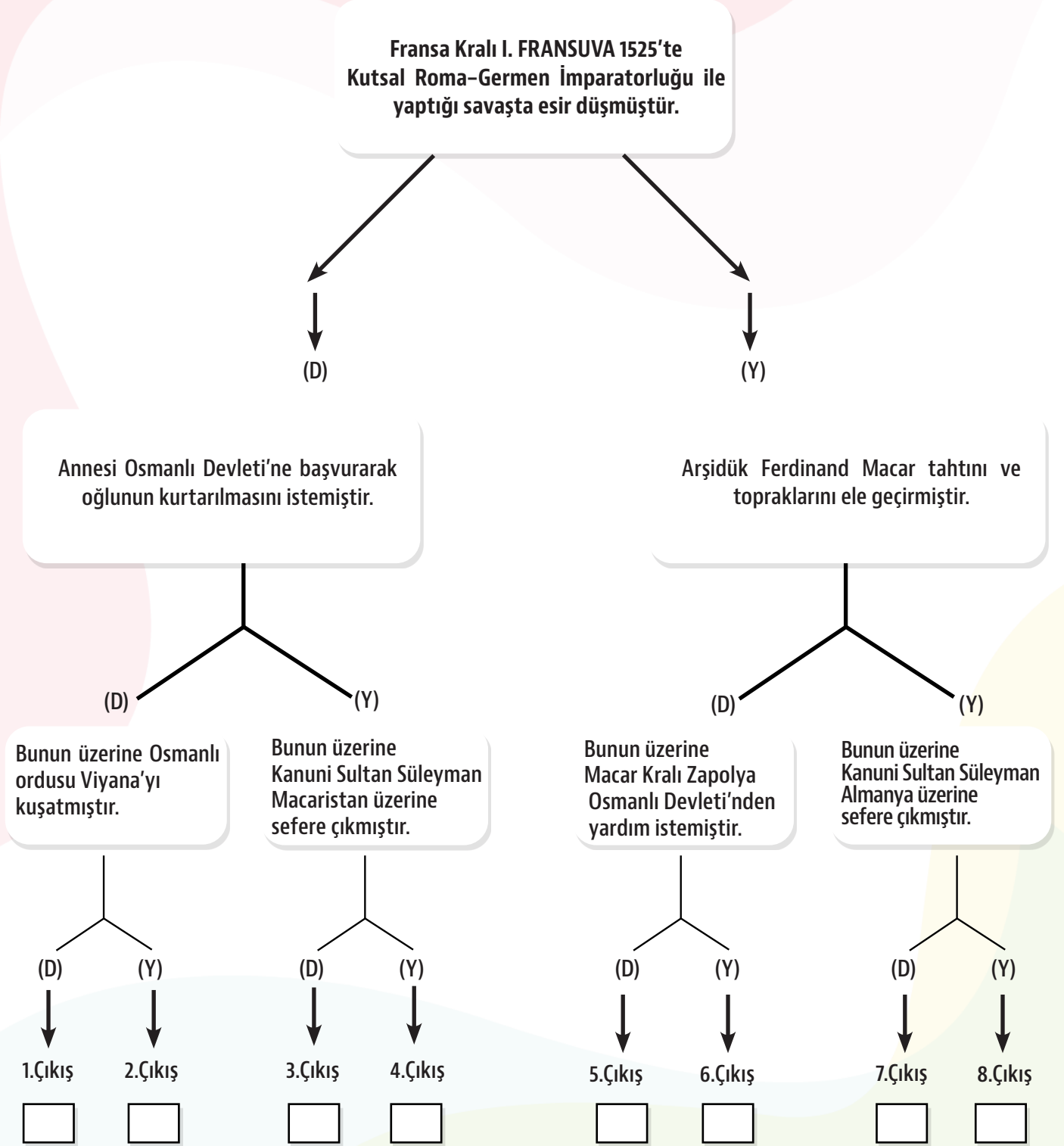
(Mehmet Canatar, "Muhasara", TDV İslam Ansiklopedisi, C.31, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara 2006, s.11-13'ten düzenlenmiştir.)

3. "Muhasara" taktiğinin günümüz devletlerarası çatışmalarda örnekleri var mıdır? Varsa ne gibi benzerlikler vardır?

DÜNYA GÜCÜ OSMANLI (1453-1595) / OSMANLI – FRANSA İLİŞKİLERİ

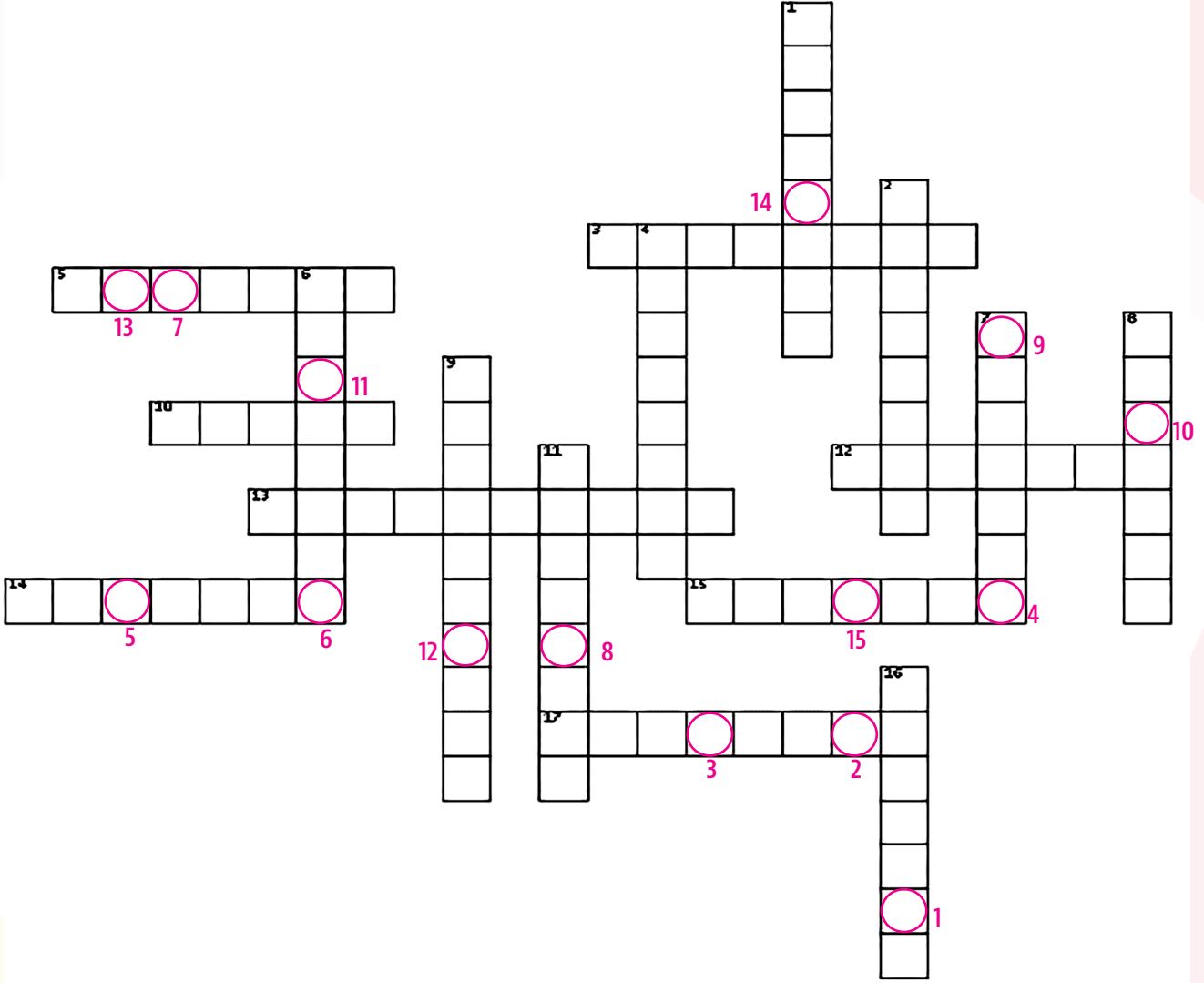
TANILAYICI DALLANMIŞ AĞAÇ

Aşağıda birbirleri ile bağlantılı Doğru/Yanlış ifadeler içeren Tanılayıcı Dallanmış Ağaç tekniğinde bir bilgi verilmiştir. İlk cümleden başlayarak her doğru (D) ya da yanlış (Y) cevabınıza göre çıkışlardan sadece birini işaretleyiniz.

Aşağıdaki bulmacayı çözerek anahtar kelimeyi bulunuz.

SOLDAN SAĞA

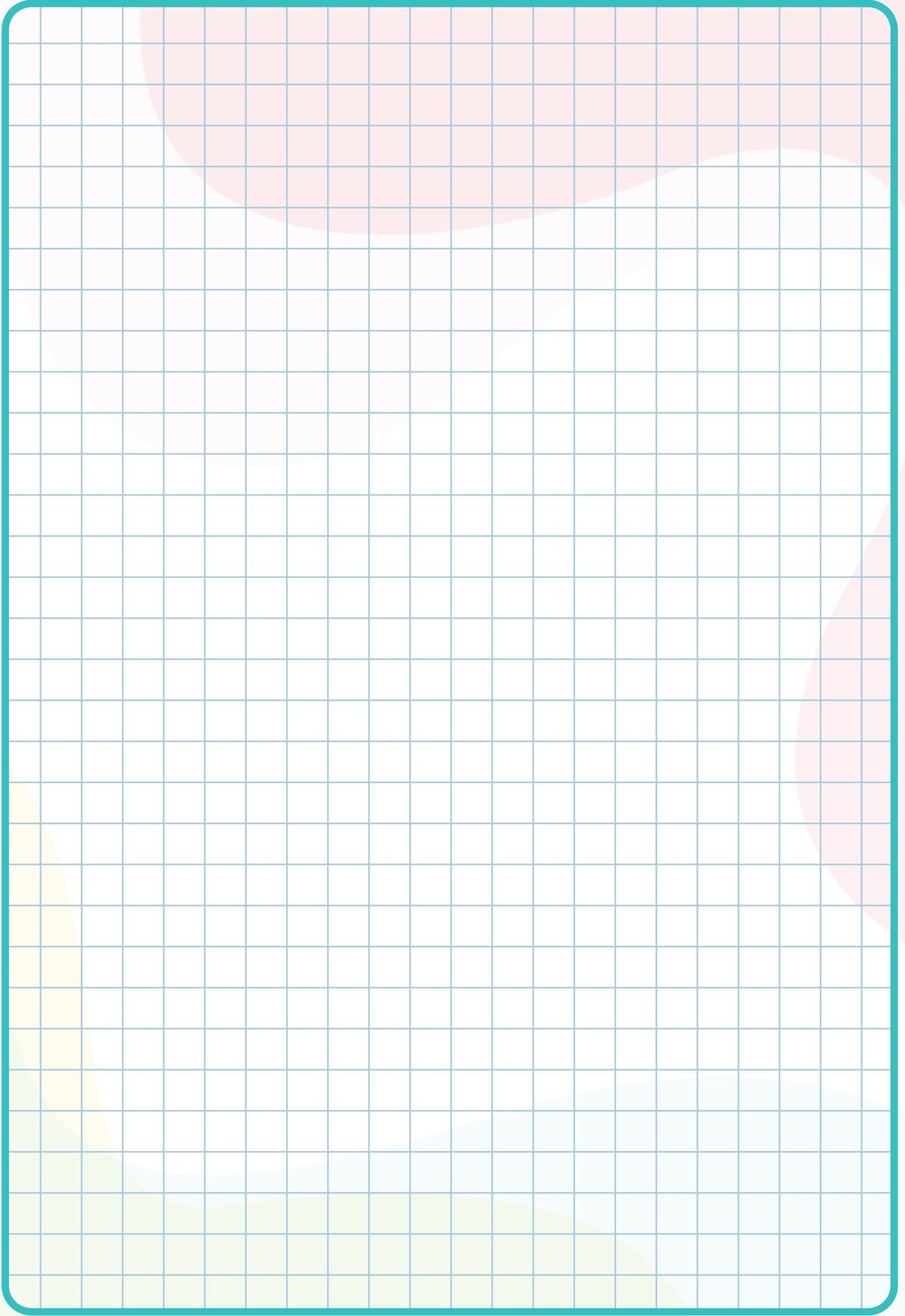
3. I. Süleyman'ın son seferi.
5. Olayların zaman sırasına göre yazıldığı defter.
10. Osmanlı Devleti'nin Orta Avrupa egemenliğini ele geçirdiği savaş.
12. Avusturya'da imparator ailesine mensup prenslere verilen unvan.
13. I. Süleyman'ın annesi.
14. Osmanlıların Eflak ve Boğdan beylerine verdikleri unvan.
15. Siyasi otoritenin genellikle miras yolu ile bir kişinin üzerinde toplandığı devlet düzeni.
17. Antlaşma belgesi.

YUKARIDAN AŞAĞIYA

1. Ordunun yiyecek içecek ihtiyaçlarını sağlama işi.
2. Uzun yıllar Avusturya'yı yöneten aile.
4. İlk Osmanlı-Avusturya antlaşması.
6. Kuşatma.
7. I. Süleyman'ın mahlası.
8. Osmanlı Devleti'nin Basra-Bağdat-Halep ticaret yolunun denetimi ele geçirdiği sefer.
9. I. Süleyman'ın Fransa'ya yardım amacıyla ilk sefer düzenlediği ülke.
11. I. Süleyman'ın Safevî Devleti üzerine yaptığı üçüncü büyük sefer.
16. II. Mehmet' in ayrıcalık tanıdığı devlet.

ANAHTAR KELİME

CEVAP ANAHTARI

EŞLEŞTİRME-1

1. Ç
2. C
3. A
4. D
5. B

EŞLEŞTİRME-2

1. F
2. G
3. D
4. E
5. İ
6. C
7. B
8. I
9. Ç
10. H
11. A

BOŞLUK DOLDURMA

1. I. Selim	11. Zigetvar
2. Avusturya	12. II. Selim
3. Şarlken	13. Van
4. Dimitrie Cantemir	14. Şah Tahmasb
5. Rodos	15. kapitülasyon
6. Fransa / I. Süleyman	16. İngiltere
7. 29 Ağustos 1526	17. Hollanda
8. 27 Eylül 1529	18. Pasarofça
9. Budin / Jan Zapolya	
10. Amasya	

ÇOKTAN SEÇMELİ

1. D	11. A	21. E
2. C	12. A	22. E
3. B	13. C	23. C
4. C	14. A	24. D
5. B	15. C	
6. C	16. C	
7. D	17. B	
8. E	18. C	
9. E	19. E	
10. D	20. B	

AÇIK UÇLU

1. Hükümdarların emriyle bazı devlet, zümre ve şahıslara özel haklar tanımak üzere düzenlenen belgelerdir.
2. Antlaşmaya göre her iki tarafın tüccarları kendilerinden istenilen vergiyi verdikten sonra güvenli bir şekilde ticaret yapabilecektir hükmü karşılıklılık ilkesinin gözetildiğini göstermektedir.
3. . Kanuni Sultan Süleyman tarafından Ferdinand'a verilen bu ahitname, beş yıl süreyle geçerli olacaktır. Hükmüne göre sınırlama yapılmış süreli sınırsız değildir.

BECERİ TEMELLİ - 1

1. Zigetvar kuşatmasında sona gelindiği bir dönemde padişahın vefatının asker arasında duyulması askerler arasında moral bozukluğu ve otorite boşluğuna sebep olabilir bu da tüm çabaları boşa çıkarabilirdi. Bu nedenle vefatı gizlenmiştir.

2.

- Macaristan - Türkiye ortak tarihinin karanlıkta kalan önemli parçasının aydınlatılmasını sağlamak,

- Sadece Osmanlı Devleti'nin muhteşem yüzyılının mimarı Kanuni Sultan Süleyman'ın yüzyıllardır kayıp mezarının keşfi değil, aynı zamanda Zigetvar Savaşı ve sonrasındaki döneme ait birçok tarihi bilgiyi gün yüzüne çıkarmak,

- Kültürel varlıklarının korunmasının yanında ikili ilişkilerin gelişmesine de katkı sağlamak.

3. - İyi bir asker, komutan

- Askerî liderliği ön planda olan

- Mücadeleci

4. - Kanuni Sultan Süleyman'ın manevi şahsına verilen değer,

- Hem maddi hem manevi hem de sanatsal olarak çok kıymetli bir eser olmasından dolayı Herrliches Gebäu, Kanuni Sultan Süleyman Türbesi'nin yıkılmasına karşı çıkmıştır.

5. AHŞA: Vücuttaki bağırsak, ciğer gibi organlar.

6. D

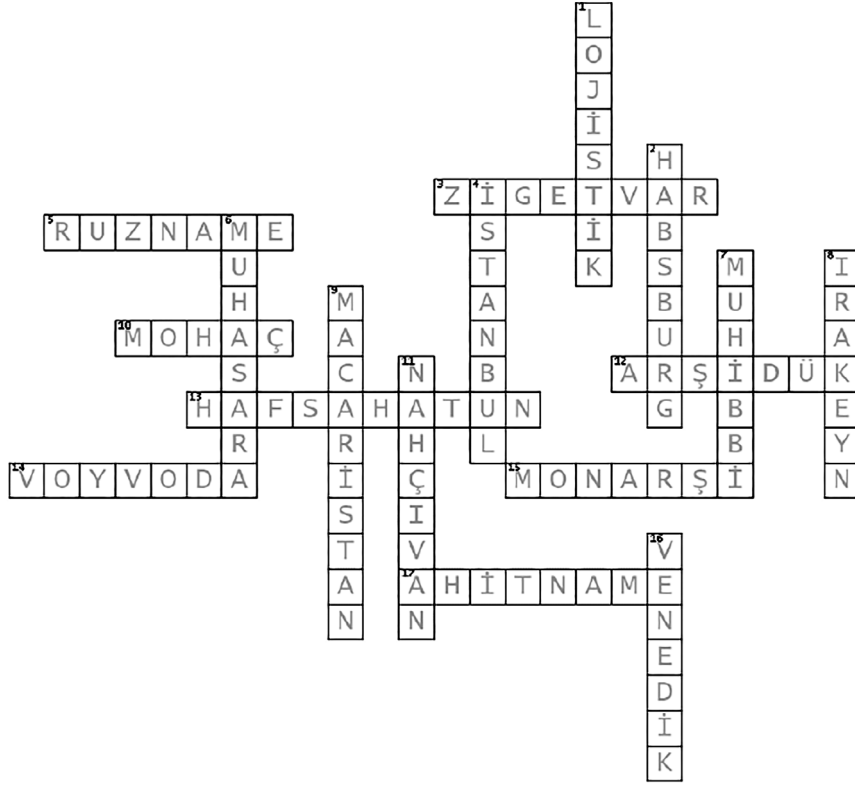
BECERİ TEMELLİ - 2

1. Görsel 2 ve Görsel 3 meydan muharebesi iken Görsel 1 ve Görsel 4 kale kuşatmasını göstermektedir. Meydan savaşları birbirine hasım tarafların aynı coğrafi ortamda karşılaşarak göğüs göğüseye çarpıştıkları bir cengi ifade eder. Kale muhasaraları savunmacıların bir mimari koruma içinde savunma yapması, kuşatanlar ise kale çevresinde herhangi bir mimari koruma olmadan saldırıda oldukları bir sahneyi yansıtır. Kuşatma savaşlarının en önemli özelliği bir tarafın kendini koruyan bir kale içinde olmasıdır. Bu açıdan kuşatma sahnesinin en belirgin öznesini bizatihi kalenin kendisi oluşturur. Meydan savaşlarında her iki tarafta taarruzda iken muhasaralarda bir taraf savunma da diğer taraf taarruzdadır.

2. Muhasara, ele geçirme amacıyla bir yerin etrafını sarıp kale sahiplerinin dışarı çıkmasını ve yardım almasını engelleme manası taşır.

3. Öğrencinin bilgi birikimine göre günümüzde de devletlerin bir bölgeyi kuşatma altına aldığına dair haberler bulunmaktadır. Geçmiş kuşatma örneklerinden farkı ise kalenin olmamasıdır. Günümüzde psikolojik, ekonomik ve askerî müdahaleler yapılarak bölgenin işgali söz konusu olmaktadır. Bu konu hakkında öğrencilerin haber başlıklarını incelemeleri istenebilir.

BULMACA

ANAHTAR KELİME: İMTİYAZ-I MAHSUSA

KELİME AVI

UMERTTANLIR
MARTIN LUTHER

EILATNOTPAKS
PROTESTANLİK

UMUAOOGTLPGİMREARRNAE
ROMA GERMEN İMPARATORLUGU

MNHVODSAAEHİŞAYAC
MOHAÇ MEYDAN SAVAŞI

AUCATKUNİSAHR
MATRAKÇI NASUH

VAKSANIÜ
VAKANUVİS

YSVAALUNİKSTA
VIYANA KUŞATMASI

LEASİNRANFEY
ALMANYA SEFERİ

UATNSNSAHSİTALLİBA
İSTANBUL ANTLAŞMASI

AÇSÖVAHVİAA
HACOVA SAVAŞI

FERSKEENİYİR
İRAN EYİN SEFERİ

EZİTSREFBİRE
TEBRİZ SEFERİ

EKİEVTAİLİSRZG
ZİGETVAR KALESİ

GEKSLİERA
EGRİ KALESİ

MOÜJAYTHÖZİN
OTAĞI HUMAYUN

SAHİNSABTA
ŞARİ TAHMASB

ANAHTAR KELİME: MUHTEŞEM SÜLEYMAN

YAPILANDIRILMIŞ GRİD

CEVAP: 2.ÇIKIŞ

Etkileşimli Kitaplar

Beceri Temelli Kitaplar

Soru Bankası

Mobil Soru Bankası

Dinamik Uygulamalar

3B Modeller

YKS Kampı

TRT EBA TV Lise

OGM
MATERYAL

<http://ogmmateryal.eba.gov.tr>